

Obsah

David Riesman (Jan Jandourek)	9
Dvacet let poté – druhá předmluva	13
Předmluva k vydání z roku 1961	22
I. CHARAKTER	59
1. Některé typy charakteru a společnosti	61
1.1. Charakter a společnost	62
1.1.1. Vysoký růstový potenciál: tradičně řízené typy	66
1.1.1.1. Definice tradičního řízení.	68
1.1.2. Přejídný růst: niterně řízené typy	70
1.1.2.1. Definice niterného řízení.	71
1.1.3. Počáteční populační pokles: vnějškově řízené typy	73
1.1.3.1. Definice vnějškového řízení.	75
1.1.3.2. Porovnání uvedených tří typů.	79
1.1.3.3. Případ Atén.	81
1.1.3.4. Nezbytná omezení.	83
1.2. Střetání charakterových typů	86
2. Od mravnosti k morálce: změny v činitelích působících při utváření charakteru	90
2.1. Změny v roli rodičů	91
2.1.1. Role rodičů ve stadiu tradičního řízení	91
2.1.2. Role rodičů ve stadiu niterného řízení	93
2.1.2.1. Charakter a společenská mobilita.	93
2.1.2.2. Charakterová výchova jako vědomý rodičovský úkol.	94
2.1.2.3. Odchod z domova.	96
2.1.3. Role rodičů ve stadiu vnějškového řízení	97
2.1.3.1. Charakter a společenská mobilita.	97
2.1.3.2. Od výchovy dětí k „výchově otců“.	100
2.1.3.3. Vláda „rozumu“.	103
2.2. Změny v roli učitele	106
2.2.1. Role učitele ve stadiu niterného řízení	108
2.2.2. Role učitele ve stadiu vnějškového řízení	110
3. Porota vrstevníků: změny v činitelích působících při utváření charakteru (pokračování)	115
3.1. Skupina vrstevníků ve stadiu niterného řízení	115
3.2. Skupina vrstevníků ve stadiu vnějškového řízení	119
3.2.0.1. Soud.	119

3.2.0.2.	„Co se zrovna nosí“ – zespolečenštění zálib.	121
3.2.1.	Soupeřiví spolupracovníci skupiny vrstevníků	129
4.	Vypravěči příběhů jako učitelé techniky	131
4.1.	Píseň a příběh ve stadiu tradičního řízení	133
4.1.0.1.	Sdělovací prostředky za pecí.	133
4.1.0.2.	Příběhy podle pravidel a proti pravidlům.	133
4.2.	Zespolečenšující funkce tištěného slova ve stadiu niterného řízení.	135
4.2.1.	Slovo jako prostředek nátlaku	136
4.2.2.	Tištěné slovo vzorem	138
4.2.3.	Přetížené dítě	141
4.3.	Hromadné sdělovací prostředky ve stadiu vnějškového řízení	143
4.3.1.	Dětské zákaznictvo	143
4.3.2.	Vítězství vždy oprávněné	145
4.3.3.	Moderní varovná pohádka	150
4.3.4.	Oblasti svobody	153
5.	Koloběh niterně řízeného života	155
5.1.	Člověk a práce	157
5.1.1.	Problém ekonomický: nepoddajnost materiálu	157
5.1.2.	Per aspera ad astra	160
5.2.	Zábava na vedlejší koleji	162
5.2.1.	Hrabivý spotřebitel	162
5.2.2.	Hodit všechno za hlavu	164
5.2.2.1.	Umění jako prostředek povznesení a vzestupu.	165
5.2.2.2.	Únik dolů.	167
5.3.	Úsilí o sebezpotvrzení	169
6.	Koloběh vnějškově řízeného života: od neviditelné ruky k srdci na dlaní	171
6.1.	Ekonomický problém: lidský činitel	171
6.1.1.	Od odborné dovednosti k dovednosti manipulativní	174
6.1.2.	Od volné soutěže k řízené soutěži	176
6.1.3.	Od bankovního konta ke kontu osobních výdajů	180
6.2.	Mléčná dráha	181
7.	Koloběh vnějškově řízeného života: (pokračování) večerní směna	185
7.1.	Změny v symbolickém významu jídla a sexuality	185
7.1.0.1.	Od misky vloček k salátové míse.	185
7.1.0.2.	Poslední hranice: sexualita.	189
7.2.	Změny ve způsobu spotřeby zábavní kultury	192
7.2.1.	Zábava jako přízpůsobení skupině	192
7.2.1.1.	Jak si počínat v zaměstnání.	194
7.2.1.2.	Jak si počínat doma.	195
7.2.1.3.	Soulad z donucení.	197
7.2.1.4.	Osamocení úspěchu.	199

7.2.2.	Konec úniku?	200
7.3.	Srovnání obou typů	202
II. POLITIKA		205
8.	Politický styl tradičního řízení, niterného řízení a vnějšího řízení	207
8.1.	Lhostejní	209
8.1.1.	Starý styl	209
8.1.2.	Nový styl	211
8.2.	Moralisté	215
8.2.1.	Moralista u moci	216
8.2.2.	Moralista na ústupu	219
8.3.	Sběratelé informací	223
8.3.1.	Bilance zákulisních informací	225
9.	Projevy politického smýšlení: rozhořčení a tolerance	231
9.1.	Politika jako spotřební statek	232
9.2.	Hromadné sdělovací prostředky a výchova k toleranci	234
9.2.1.	Tolerance a kult upřímnosti a opravdovosti	236
9.2.1.1.	Opravdovost a cynismus.	238
9.3.	Odvádějí hromadné sdělovací prostředky lidí od politiky?	239
9.4.	Zdroje morálního rozhořčení	242
9.5.	„Odpovědnost začíná ve snu“	246
10.	Představy moci	249
10.1.	Vůdci a jejich stoupenci	249
10.1.1.	Kapitáni průmyslu a kapitáni spotřeby	250
10.2.	V čích rukou je moc?	256
10.2.0.1.	Vetovací skupiny (veto groups).	256
10.2.1.	Existuje dosud vládnoucí vrstva?	260
11.	Američané a Kwakiutlové	268
III. AUTONOMIE		279
12.	Přízpůsobení, nebo autonomie?	281
12.1.	Přízpůsobené, anomické a autonomní typy	282
12.2.	Autonomní typy mezi niterně řízenými	290
12.3.	Autonomní typy mezi vnějšího řízenými	296
12.3.0.1.	Bohéma.	298
12.3.0.2.	Sexualita.	299
12.3.0.3.	Tolerance.	299
13.	Falešná personalizace: překážky autonomii v práci	301
13.1.	Pojetí práce v souvislostech kultury	301
13.2.	Oslňovatelé, ulejšváci, nepostradatelní	304
13.2.1.	Úřednická personalizace: za lesk osobnosti	304
13.2.2.	Vzájemné vztahy vrstev: tovární model	306

13.2.3.	Klub nepostradatelných	308
13.3.	Přehnaná personalizace	309
13.3.1.	Automatizace v soutěži se srdcem na dlani	311
14.	Nucená privatizace: překážky autonomii v zábavě	315
14.1.	Zábrany družnosti	316
14.2.	Družnost a privatizace žen	319
14.3.	Družnost podle předpisu	322
15.	Problém rozvíjení tvůrčích schopností: překážky autonomii v zá- bavě (pokračování)	325
15.1.	Všechno je ve hře	325
15.2.	Formy rozvíjení tvůrčích schopností	328
15.2.1.	Vysoká škola spotřebitelství	328
15.2.2.	Možnosti kutilství	330
15.2.3.	Zjemnění vkusu	336
15.3.	Poradci pro volný čas	338
15.4.	Osvobození dětského spotřebitele	339
16.	Autonomie a utopie	342